

APUNT

44

B2

PUBLICACIONS DE L'ABADIA DE MONTSERRAT

CURS
DE CATALÀ

llibre de l'alumne

APUNTS

B2

4

CURS
DE CATALÀ

llibre de l'alumne

Albert Vilagrasa Grandia
(coordinador)
Amanda Ulldemolins Subirats
Anna Oliver Barreda
Anna Paradís Pérez
Anna Subarroca Admetlla
Ares Llop Naya
Carolina Ferré Pellicer
Irene Solanich Sanglas
Joana Álvarez Verger
Marilisa Birello
Montserrat Pérez Ventayol

PUBLICACIONS DE L'ABADIA DE MONTSERRAT

Primera edició, juliol de 2021

© Coordinador de la col·lecció
Albert Vilagrasa Grandia

© Autors, Albert Vilagrasa Grandia, Anna Subarroca Admetlla i Marilisa Birello (unitat 1), Albert Vilagrasa Grandia i Anna Subarroca Admetlla (unitats 2 i 9), Amanda Ulldemolins Subirats (secció de fonètica), Amanda Ulldemolins Subirats i Anna Oliver Barreda (unitat 0), Anna Paradís Pérez i Ares Llop Naya (unitats 4, 7 i 8), Carolina Ferré Pellicer (unitat 6), Irene Solanich Sanglas (animals), Joana Álvarez Verger (unitat 3), Montserrat Pérez Ventayol (unitat 5), 2021, pel text

© Disseny i maquetació: Blanca Hernández

© Pep Brocal, 2021, per les il·lustracions

La propietat d'aquesta edició és de
Publicacions de l'Abadia de Montserrat.

Ausiàs Marc, 92-98, 08013 Barcelona

DL: B-13502-2021

ISBN: 978-84-9883-993-7

Imprès a Soler Tallers Gràfics, c/ Enric Morera, 15
08950 Esplugues de Llobregat

Agraïments: Volem agrair a totes les persones que han contribuït a la realització del projecte, els suggeriments, la seva imatge, la seva veu i, també, la seva paciència.

Aquest llibre ha estat pensat, produït i confeccionat a Catalunya. Fent-ho així, promovem els nostres autors, ajudem a crear i mantenir llocs de treball a les nostres indústries gràfiques i estalviem transports i les consegüents emissions de CO₂.

A punt 4

Els canvis socials que ha experimentat el món en els últims decennis i la globalització van modificant les necessitats lingüístiques i els motius pels quals les persones estudien el català. La varietat de perfils d'estudiants requereix una metodologia que permeti fer conèixer a l'aula un conjunt d'alumnes molt diversos per orígens, coneixements i interessos.

La metodologia d'ensenyament que es proposa en aquest manual defensa la idea que l'ensenyament ha d'estar centrat en els aprenents, que s'han de considerar com a agents socials, "és a dir, com a membres d'una societat que tenen unes tasques a complir (que no estan només relacionades amb el llenguatge), en unes circumstàncies i en un entorn determinats, i en un camp d'acció concret" (MCER, p. 27).

Enfocament basat en l'acció i les tasques

A *punt* segueix l'enfocament orientat en l'acció en què es desenvolupa una tasca, unitat essencial per a la programació i per a l'ensenyament. Les tasques tenen com a prioritat que l'alumne faci un ús de la llengua molt semblant al que es podria fer en la vida real. Aquest ús real de la llengua porta l'aprenent a utilitzar una o més habilitats i focalitza l'atenció en el significat, sense deixar de banda, però, la forma (entenent forma en un sentit ampli, on s'inclouen els aspectes gramaticals, lèxics, pragmàtics, fonètics i socioculturals). Per aquest motiu, el plantejament d'*A punt* parteix de dos principis clau: 1) les activitats, que promouen una comunicació real, són fonamentals per a l'aprenentatge i 2) les activitats, que tenen un objectiu comunicatiu, són significatives per als aprenents i l'ús que s'hi fa de la llengua té un sentit.

Les unitats didàctiques

Cada unitat conté 4 fases: 1) presentació de la tasca, per situar i motivar els alumnes, i per posar en comú els coneixements previs que tenen sobre els objectius de la tasca; 2) preparació de la tasca amb activitats de pràctica controlada, on s'introdueixen els continguts a través de textos, orals i escrits; 3) acompliment de la tasca; 4) avaluació de la tasca final i del procés d'aprenentatge. Aquestes fases es distribueixen en tres mòduls i cada mòdul preveu l'execució d'una tasca intermèdia, que té la finalitat d'ajudar l'alumne a desenvolupar les competències necessàries per dur a terme la tasca final.

Les activitats proposades en cada unitat, que es resolen mitjançant les quatre habilitats (comprensió oral, comprensió escrita, expressió oral i expressió escrita), són molt variades, estimulants i amb objectius clars: introduir continguts; tenir com a centre el significat; estimular la reflexió metalingüística i interlingüística entre el català i la L1 o les altres llengües que coneix l'aprenent; dur a terme activitats de producció, que preveuen creacions de textos orals i escrits, i que promouen l'ús dels nous gèneres textuals digitals, etc.

Els continguts es presenten mitjançant documents orals i escrits que, amb el suport de fotografies i d'il·lustracions, permeten tractar temes molt actuals que obren una finestra a la societat, la cultura i la realitat del català i dels Països Catalans.

A *punt*, que va adreçat a estudiants adolescents i adults de català que viuen tant als territoris de parla catalana com de fora, fomenta el treball en col·laboració, que obre espais d'interacció i de negociació semblants als que els alumnes poden experimentar fora de l'aula, sense oblidar, però, també els que són propis de l'aula.

El llibre de l'alumne conté: 10 unitats / Animals / Resum gramatical / Transcripcions

Unitat

PUNT DE PARTIDA

Les dues primeres pàgines serveixen perquè l'alumne tingui un primer contacte amb els temes i els continguts de la unitat, i perquè el professor pugui comprovar els coneixements i els interessos que tenen els alumnes.

Es presenten les tasques intermèdies i finals de la unitat.

8 El món de les ciències

TASQUES INTERMÈDIES

- ▶ Escriure una entrada a la Viquipèdia sobre una planta, un mineral o un fong
- ▶ Fer una infografia sobre un animal
- ▶ Esbrinar falsos mites de fenòmens científics

TASQUES FINALS

- ▶ Organitzar un concurs sobre el perquè de les coses
- ▶ Participar en una exposició fotogràfica de fenòmens naturals

PUNT DE PARTIDA

Meravelles naturals

A. Llegeix les paraules següents i assegura't d'entendre'n el significat. Amb quines de les imatges les pots relacionar? Fes-ho amb un company.

FOTOSÍNTESI
microbi
JACIMENT
FÒSSIL
ADN
CONSTEL·LACIÓ
AURORA BOREAL
POL·LINITZACIÓ

B. Amb quines de les disciplines següents es poden relacionar cada un dels conceptes de l'activitat anterior? Fes-ho amb un company.

ASTRONOMIA
 BIOLOGIA
 CIÈNCIES NATURALS
 PALEONTOLOGIA

C. Saps què vol dir "ser més de lletres o de ciències"? Comenteu en parelles el significat de l'expressió i debateu si les lletres i les ciències són àmbits necessàriament oposats o bé es poden complementar.

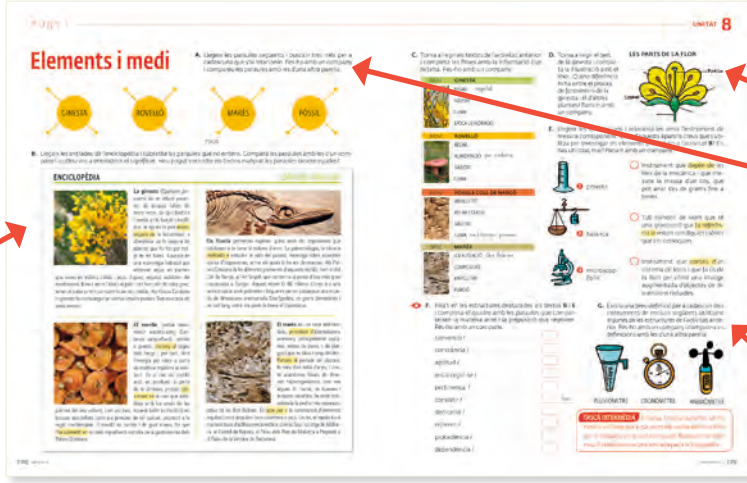
Jo soc més de lletres que de ciències. Què vols dir?

Conté activitats d'escalfament, l'objectiu de les quals és que els alumnes es familiaritzin amb els continguts de la unitat (lèxic, temes, estructures...), per tal de generar estratègies d'aprenentatge, activar el bagatge sociocultural i utilitzar els coneixements lingüístics apresos prèviament.

PUNT 1, PUNT 2 I PUNT 3

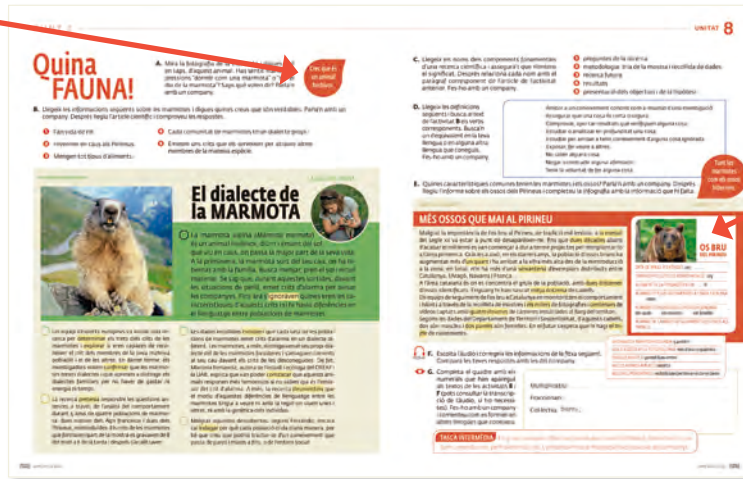
Tres dobles pàgines que corresponen a tres mòduls en què es presenten, s'analitzen i es posen en pràctica els continguts lingüístics de la unitat.

Els continguts es presenten en context, a partir de documents escrits i/o orals, com els que podem trobar en situacions reals.

Activitats per treballar el lèxic.

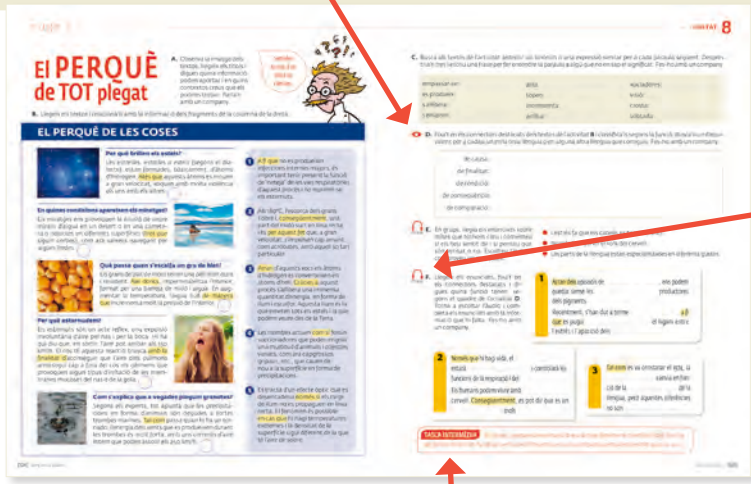
Activitats que plantegen a l'alumne una situació comunicativa en què ha de posar en pràctica els continguts treballats en les activitats de reflexió per poder-se comunicar.

Activitats de mediació perquè els alumnes aprenguin a explicar, comunicar, parafrasejar i interpretar.

En les activitats d'expressió oral es donen models perquè els alumnes els puguin utilitzar en la seva interacció. En aquestes activitats els alumnes prenen riscos, utilitzen eines noves i es familiaritzen amb els continguts nous de la llengua.

Activitats per reflexionar sobre l'ús dels continguts lingüístics. Amb un treball en col·laboració, els alumnes es fixen en el mecanisme d'aspectes lingüístics per entendre com s'utilitzen i per a què serveixen en la comunicació.

A les activitats de comprensió oral hi PISTA 1 ha el número de la pista, per poder trobar-la fàcilment a l'apartat àudio, descarregable gratuïtament a www.pamsa.cat, o a les transcripcions. El material auditiu cobreix un ampli ventall de situacions comunicatives, per tal de poder desenvolupar la comprensió oral dels alumnes. Amb la voluntat de mostrar la diversitat de les formes presents en l'estàndard de la llengua, en els àudios s'alternen les varietats dels dos grans blocs del català.

Al final de cada mòdul es proposa una tasca intermèdia. Són activitats que permeten utilitzar els continguts que s'han treballat durant la seqüència de cada punt per resoldre una situació comunicativa. També preparen per a la realització de les tasques finals. És un moment perquè l'alumne faci un balanç dels continguts adquirits.

PUNT SOCIOCULTURAL

ENVIOLUCIÓ CIENTÍFICA

MUSEUS I CIÈNCIA a l'aire lliure

1 El delta del Ebro és la zona humida més extensa de Catalunya. Quan arriba un estiu sec, per la gran sequedat, es recuperen per un període de fins a dues setmanes el fenomen dels flamencs que arriben pel delta de l'Ebro i s'hi banyen i habiten a les aigües del delta. Des de fa uns anys, aquest fenomen s'ha convertit en un dels principals atractius del delta de l'Ebro i dels Montsenys, que té un valor fonamental en la conservació de la natura i promou un turisme sostenible.

2 Savini, el centompegió terrestre més petit, mesura 2 mil·límetres. A la primavera, quan comença a créixer, té un color groguenc que permet veure el seu cos quan vola i moure's respecte a la superfície on viu. També té un color groguenc, però el seu cos és més petit i té un color més fosc.

3 L'arquitecte de les Illes Balears, Antoni Gaudí, és un dels més importants de l'arquitectura catalana. El seu estil és molt original i creatiu, i ha deixat una gran empremta a la ciutat de Barcelona i a tot Catalunya.

4 La Zona Volcànica de la Garrotxa és el conjunt d'espais de naturalesa protegida de la península Ibàica. Té una quarantena de volcans extingits i més de vint capçaleres de lava, que constitueixen el llarg de més de 50 quilòmetres. És un dels espais més importants de la península Ibàica i té un gran valor científic i paisatgístic.

5 Savini, quan més gran arriba, té un color més fosc i més gran. Quan és més petit, té un color més clar i més petit. És un dels animals més petits del món i té un color molt característic.

UNITAT 8

A. Llegir els textos i comentar-los amb un company o companya. Trobar els elements que s'apuntaven a l'inici de la unitat. Quin dels dos és l'element més important? Parlar amb un company.

B. Indicar quins dels dos elements són més importants amb cadascun dels elements que s'apuntaven a l'inici de la unitat.

C. Llegir les informacions i decidir a quin text és més interessant.

D. Recollir informació sobre els elements que s'apuntaven a l'inici de la unitat i escriure un text sobre ells.

VOCABULARI

ASTRONOMIA

ECOLOGIA

OCIANOLOGIA

ORIENTACIÓ

1. Alguns dels elements que s'apuntaven a l'inici de la unitat són més importants que d'altres. És una distinció basada que té un paper fonamental per a la comprensió del text, que és el que s'ha de llegir.

2. El valor més important d'aquests textos és el que s'ha de llegir.

3. Els elements més importants són els que s'apuntaven a l'inici de la unitat.

4. Recollir informació sobre els elements que s'apuntaven a l'inici de la unitat i escriure un text sobre ells.

PUNT SOCIOCULTURAL

Es presenten textos amb informació sobre aspectes socioculturals dels Països Catalans, relacionats amb el tema de la unitat.

Activitats de comprensió dels textos, per desenvolupar la reflexió, a partir del contrast, dels aspectes socioculturals dels Països Catalans i els de la cultura d'origen dels alumnes, per tal de desenvolupar la competència intercultural.

PUNT DE SUPORT

Es recullen els continguts lingüístics de la unitat, agrupats en: gramàtica, lèxic i fonètica.

GRAMÀTICA

COMPONENTS

CONJUGACIÓ

PREPOSICIONS

ARTICLES

ADJECTIUS

ADVERBS

VERBS

FRASES

TEXTS

EXERCICIS

1. Completa els mapes conceptuals.

2. Completa les estructures com a l'exemple.

3. Marca la síl·laba tònica de les paraules següents i, si cal, accentua-les. Després, escriu-les i repeteix-les.

4. Llegeix aquestes frases en veu alta. Fes-ho amb un company. Després, escolta l'ònida i repetís-les.

LÈXIC

FONÈTIC

EXERCICIS

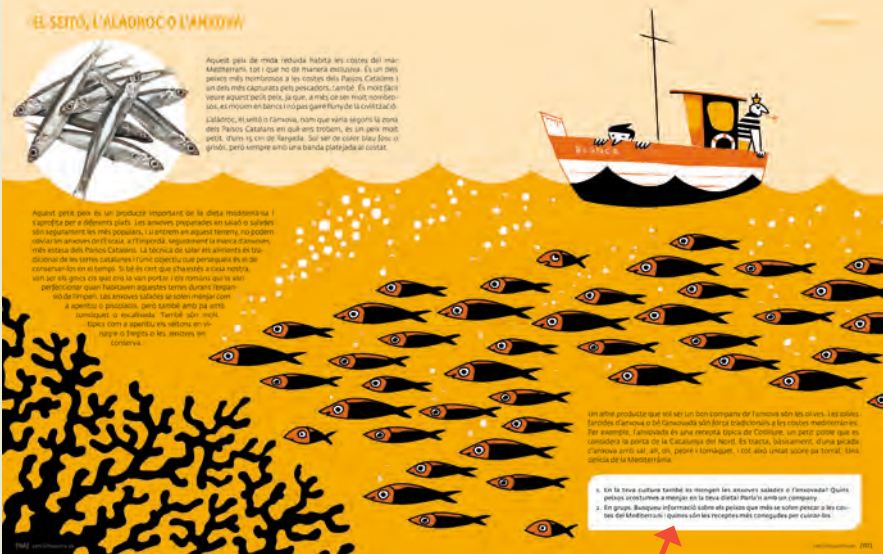
Activitats per recollir el lèxic tractat durant la unitat, segons les necessitats de l'alumne.

Activitats per practicar la pronunciació i l'entonació, centrades en els aspectes més rellevants de la unitat, sempre tenint en compte el lèxic aparegut a la unitat.

Animals

És un apartat dedicat específicament a determinats aspectes relacionats amb el coneixement dels Països Catalans. Proposa un tema cultural divers en cada nivell d'aprenentatge. En el primer nivell es tracten les festes tradicionals. En el segon nivell es presenta la diversitat i la riquesa de la geografia dels Països Catalans. En el tercer nivell seguim les petjades que han deixat altres civilitzacions als Països Catalans. En el quart, descobrim algunes particularitats de la fauna dels Països Catalans.

EL SEITZ, L'ALADROC O L'AKKOWH

Aquest petit peix de mida reduïda habita les costes del mar Mediterrani. És un dels peixos més nombrosos a les costes dels Països Catalans i un dels més capturats pels pescadors. També és molt difícil veure aquest petit peix, ja que, a més de ser molt nombrosos, es mouen en bancs i no que apareixen de la superfície.

L'Aladroc, el seitz o l'akkowh, nom que varia segons la zona dels Països Catalans, és un petit peix, de fins a uns 10 centímetres de llarg, que viu a les costes dels Països Catalans. És un dels peixos més nombrosos a les costes dels Països Catalans i un dels més capturats pels pescadors. També és molt difícil veure aquest petit peix, ja que, a més de ser molt nombrosos, es mouen en bancs i no que apareixen de la superfície.

Aquest petit peix és un producte important de la dieta mediterrània i s'aporta a diferents parts del món. Els seus ingredients són molt saludables i els seus nutrients són molt beneficiosos. És un dels peixos més saludables i els seus nutrients són molt beneficiosos. És un dels peixos més saludables i els seus nutrients són molt beneficiosos.

Un altre producte que té un bon conyunt de l'animació són els seus. Els seus ingredients són molt saludables i els seus nutrients són molt beneficiosos. És un dels peixos més saludables i els seus nutrients són molt beneficiosos.

En gran, busqueu informació sobre els peixos que més se solen pescar a les costes dels Països Catalans i sobre les receptes més conegudes per cuinar-los.

Activitats per treballar els textos, per ampliar i per contrastar els coneixements culturals de l'alumne.

PUNT D'ARRIBADA

Les tasques finals recullen els continguts de la unitat per obtenir un producte, la qual cosa provocarà l'ús significatiu dels aspectes treballats i el desenvolupament de la competència comunicativa que l'alumne ha anat assolint.

Es presenten dues tasques finals: una de col·lectiva, per dur-la a terme en col·laboració en grups o amb tota la classe, i una d'individual.

The screenshot shows a digital task sheet titled 'PUNT D'ARRIBADA' and 'UNITAT 8'. It contains two main task sections: 'TASCA COL·LECTIVA' and 'TASCA INDIVIDUAL'. The collective task includes instructions for reading, writing, and comparing photos. The individual task has three sub-points (A, B, C) related to presenting and analyzing a photograph. Below the tasks is a 'Fem balanç' (Let's balance) section with a table for tracking objectives, and a 'TASCA D'avaluació' (Evaluation task) section with a table for assessing the process and the group's work.

Es demana a l'alumne que faci un balanç dels objectius que ha assolit i del que és capaç de fer. És l'eina per mesurar el progrés i les necessitats de l'alumne.

Es proposa una avaluació del procés de resolució de les tasques i una avaluació del resultat de la tasca dels companys.

Resum gramatical

Es recullen de manera esquemàtica els continguts gramaticals de les unitats, ordenats per ordre alfabètic.

This page from the grammar summary book covers relative clauses and pronouns. It includes sections for 'oracions de relatiu amb antecedent' (relative clauses with antecedent), 'oracions de relatiu sense antecedent' (relative clauses without antecedent), and 'oracions de relatiu amb valor locatiu' (relative clauses with locative value). A table titled 'forms dels pronoms' (forms of pronouns) shows the declension of personal pronouns. Another table shows 'combinacions de pronoms' (combinations of pronouns). There are also sections for 'pronoms relatius' (relative pronouns) and 'pronoms' (pronouns).

This page from the transcription book shows a section for 'A PUNT' and 'UNITAT 0'. It contains a text transcription and a corresponding audio waveform.

Transcripcions

Compendi de les transcripcions de tots els textos orals enregistrats del Llibre de l'alumne.

UNITAT	OBJECTIUS COMUNICATIUS	GRAMÀTICA
<p>0 Cap amunt!</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Demanar i donar informació personal ▶ Descriure persones per la manera de ser ▶ Explicar la relació que es té amb les llengües 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Repàs dels continguts dels nivells anteriors
<p>1 Som com som</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Esbrinar trets comuns entre grups de persones ▶ Fer la descripció d'un col·lectiu 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Comparar aspectes de la vida de diferents generacions ▶ Descriure canvis personals en el físic i en la manera de ser ▶ Descriure col·lectius per l'activitat que fan, la vestimenta que duen i la manera de ser 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Estructures comparatives d'igualtat i desigualtat: igual que, diferent de, semblant a... ▶ Complement predicatiu: posar-se, tornar-se, trobar-se, sentir-se... ▶ Pronoms febles en i hi per referir-se al complement predicatiu ▶ Tractament formal i informal en un text oral ▶ Gènere i nombre dels adjectius i dels colors
<p>2 El poder de la paraula</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Esbrinar la definició d'una paraula ▶ Fer un discurs per a una ocasió especial 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Entendre la informació que dona el diccionari d'una paraula ▶ Definir una paraula ▶ Organitzar i fer un breu discurs 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Abreviatures ▶ Marcadors per estructurar un text ▶ Registre col·loquial i vulgar
<p>3 Una vegada hi havia...</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Modificar un conte o una rondalla tradicional ▶ Explicar una història amb títols de llibres i pel·lícules 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Entendre i fer sinopsis de pel·lícules i llibres ▶ Entendre i explicar contes ▶ Escriure minirelats 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Complement directe i indirecte ▶ Discurs directe i indirecte ▶ Combinacions de pronoms: em, et, es, ens, us + el, la, els, les, en, ho; li, els + el, la, els, les, en, ho (registre formal) ▶ Passat simple d'indicatiu
<p>4 Viure l'arquitectura</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Fer una llista dels edificis que s'han de visitar un cop a la vida ▶ Fer una fotografia d'un racó arquitectònic i posar-hi un títol 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Explicar la funció d'un espai ▶ Descriure edificis i els elements arquitectònics que els componen ▶ Explicar la història de la reconstrucció d'un poble 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Oracions de relatiu amb valor locatiu ▶ Pronoms de relatiu: on, preposició + què, preposició + el qual, la qual, els quals, les quals

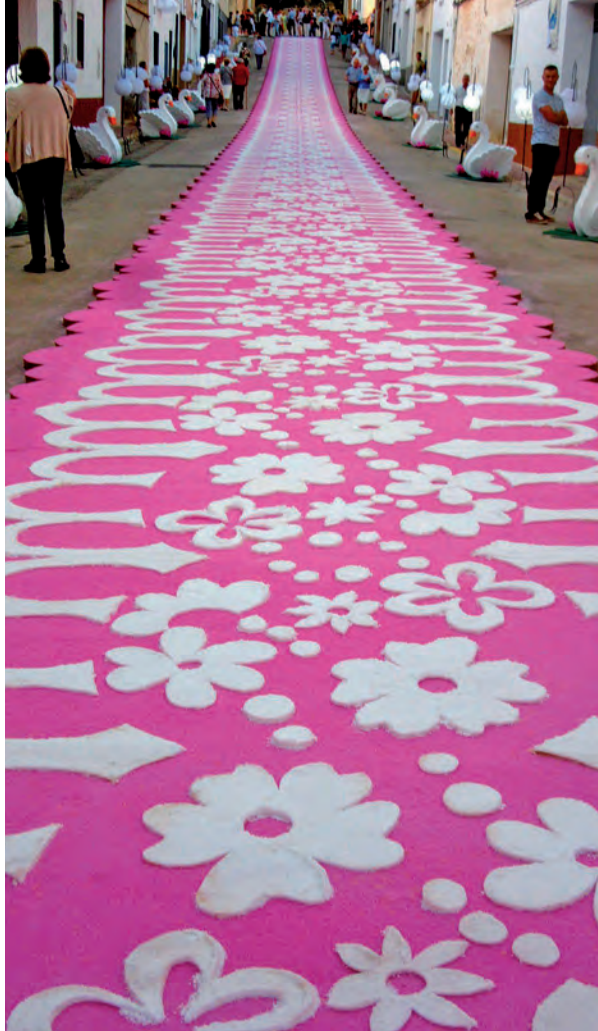
	LÈXIC	FONÈTICA	CULTURA
	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Adjectius per descriure persones ▶ Numerals cardinals ▶ Noms de les llengües ▶ Colors 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Pronunciació dels numerals cardinals 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Imatges que es relacionen amb la rauxa i el seny ▶ Aspectes culturals dels nivells anteriors
<ul style="list-style-type: none"> ▶ Oracions de relatiu amb antecedent: explicatives i especificatives ▶ Oracions de relatiu sense antecedent ▶ Pronoms relatius: que, el qual, la qual, els quals, les quals ▶ Prefixos: hiper, sobre, super, ultra 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Adjectius per descriure maneres de ser i la vestimenta ▶ Els colors 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ La vocal neutra ▶ L'entonació de les oracions de relatiu explicatives i especificatives 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Els castellers ▶ Nom i característiques de diferents col·lectius
	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Metallenguatge ▶ Renecs i insults 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ El hiat ▶ L'entonació de paraules i estructures vulgars 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Les varietats del català
	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Lèxic relacionat amb contes i rondalles ▶ Expressions per explicar contes: fer feredat, d'una revolada, més mort que viu... ▶ Lèxic relacionat amb minirelats ▶ Hipèrbole, metàfora i ironia 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ La ela geminada ▶ L'entonació del començament i l'acabament de contes 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Les sèries en català
<ul style="list-style-type: none"> ▶ Expressions locatives: al capdamunt de, a l'entorn de, arran de... ▶ Pronom en ▶ Construccions passives ▶ Suffixos 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Lèxic relacionat amb l'arquitectura ▶ Lèxic relacionat amb edificis i ciutats ▶ Adjectius per descriure espais 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ El so [j] ▶ La dièresi 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Frases fetes amb les parts de la casa o d'un edifici

UNITAT	OBJECTIUS COMUNICATIUS	GRAMÀTICA
<p>5 De tot arreu, a tot arreu</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Editar un vídeo d'una entrevista per a una exposició ▶ Presentar una associació multicultural 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Entendre les memòries d'una persona emigrant ▶ Elaborar una entrevista sobre els orígens d'una persona ▶ Explicar els requisits necessaris per votar 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Correlació temporal ▶ Anar i anar-se'n ▶ Cap, enlloc, gens, mai, ningú, res en frases interrogatives i condicionals ▶ Derivació ▶ Estructures d'obligació
<p>6 Batre un rècord</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Proposar una ciutat per als propers Jocs Olímpics ▶ Elaborar una taula d'exercicis per a un col·lectiu concret 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Entendre i donar instruccions per fer exercicis físics ▶ Parlar dels valors de l'esport que cal promoure ▶ Entendre i explicar la finalitat d'hàbits quotidians per estar bé físicament i mentalment 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Imperatiu ▶ Pronoms amb l'imperatiu ▶ Expressions modals: dempeus, de bocaterrosa, de quatre grapes... ▶ Estructures per expressar desig, exigència, preferència, obligació...
<p>7 Ucronia: reescriure la història</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Reescriure un fet o la vida d'un personatge històric ▶ Reescriure una línia de temps 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Evocar situacions del passat que són irrealment i és impossible que passin ▶ Expressar condicions i conseqüències hipotètiques ▶ Fer recomanacions i retrets en passat 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Condicional perfect ▶ Plusquamperfect de subjuntiu ▶ Estructures per expressar desitjos ▶ Connectors: si, en cas que, sempre que, però, en canvi,
<p>8 El món de les ciències</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Organitzar un concurs sobre el perquè de les coses ▶ Participar en una exposició fotogràfica de fenòmens naturals 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Entendre i escriure una entrada enciclopèdica ▶ Entendre un text científic ▶ Interpretar una infografia amb xifres ▶ Explicar el perquè de fenòmens naturals 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Complement de règim preposicional ▶ Quantificadors: numerals fraccionaris, multiplicatius, col·lectius ▶ Connectors causals, finals, condicionals, consecutius, comparatius
<p>9 La nostra cançó</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Fer la versió catalana d'una cançó ▶ Fer un eix cronològic personal amb cançons importants 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Parlar de les emocions que provoca una cançó ▶ Justificar un tipus de música ambiental ▶ Escriure la lletra d'una cançó en català 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Connectors adversatius ▶ Si no i sinó ▶ Combinacions de pronoms: li, els + el, la, els, les, en, ho (registre informal) ▶ Expressions per canviar de tema, compartir confidències,

	LÈXIC	FONÈTICA	CULTURA
	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Lèxic relacionat amb la immigració ▶ Lèxic relacionat amb tràmits burocràtics ▶ Lèxic relacionat amb l'arrelament a un país 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ L'accentuació dels verbs acabats en -iar ▶ L'accentuació de paraules acabades en -ió ▶ L'entonació de frases interrogatives 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Els casals catalans
<ul style="list-style-type: none"> ▶ Connectors finals i causals ▶ Discurs directe i indirecte 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Lèxic relacionat amb l'esport ▶ Lèxic relacionat amb postures físiques ▶ Expressions metafòriques del món del futbol 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Pronunciació de noms d'esports ▶ Pronunciació de formes de l'imperatiu amb pronom ▶ Entonació de frases en discurs directe i indirecte 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Els Jocs Olímpics de Barcelona de 1992
<p>tanmateix, no obstant això, ara bé, al capdavant, ben mirat...</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Estructures per fer retrets 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Lèxic relacionat amb la ucronia ▶ Adjectius per descriure el caràcter ▶ Lèxic relacionat amb fets històrics 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ L'accent en les formes del condicional perfect i en el plusquamperfect de subjuntiu ▶ Els sons [s] i [z] 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Personatges i fets de la història dels Països Catalans
	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Lèxic relacionat amb les ciències ▶ Lèxic relacionat amb articles de recerca 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ L'accentuació ▶ Paraules acabades en -si ▶ Pronunciació de numerals 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Museus i ciència a l'aire lliure
<p>demanar confirmació, expressar desacord, expressar resignació, tornar a l'argument</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Concordança del participi amb pronoms de complement directe 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Lèxic relacionat amb els sentiments ▶ Lèxic relacionat amb la música 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ L'entonació d'expressions per canviar de tema, compartir confidències, demanar confirmació, expressar desacord o resignació, tornar a l'argument ▶ L'entonació de frases adversatives 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ L'herència de la Nova Cançó

O Cap amunt!

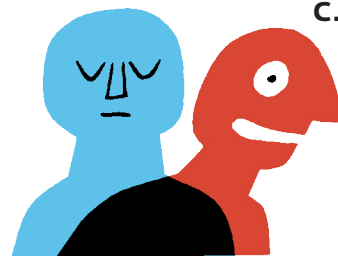
Seny i rauxa

- A. Observa les fotografies i relaciona-les amb els conceptes **seny** i **rauxa**. Ajuda't del diccionari. Fes-ho amb un company.
- B. Llegeix els adjectius del núvol de paraules i relaciona'ls amb els conceptes **seny** o **rauxa**. Fes-ho amb un company.

ENTENIMENTAT
ARRAUXAT
IMPRUDENT
SERIOS
IRREFLEXIU
ESBOJARRAT
ASSENYAT
SENSAT
RAMPELLUT
PRUDENT

SENY	RAUXA

- C. Busca altres imatges que representin el seny i la rauxa, i explica-les als teus companys.

- D. Ets assenyat o arrauxat? Comenta-ho amb els companys i explica alguna anècdota relacionada amb aquestes característiques. Parla'n amb un company.

Jo soc més aviat assenyat...

Números i lletres

A. En parelles, llegiu les xifres en veu alta i relacioneu-les amb una de les informacions. Després escolteu els diàlegs per verificar les vostres hipòtesis.

Jo relacionaria el 1976 amb el naixement.

Sí, el 1976 pot ser l'any de naixement.

1976 ▶

◀ naixement

43 ▶

◀ número de peu

07669 ▶

◀ codi postal

16 ▶

◀ número del carrer

39170987 ▶

◀ document d'identitat

2015 ▶

◀ casament

3 ▶

◀ fills

El 2010 deu ser l'any que et vas casar.

B. Escriu cinc xifres significatives a la teva vida. Ensenya-les a un company i fes hipòtesis sobre les xifres que ha escrit ell.

C. Explica a la classe la informació que t'ha sorprès més del teu company.

D. Què ens explica sobre tu, el dia que vas néixer? Suma els números del dia del teu naixement i consulta com ets segons la xifra que et correspon. Assegura't d'entendre el significat dels adjectius. Fes-ho amb un company.

Heu de sumar les dues xifres del dia de naixement. Per exemple, si heu nascut el dia 16, heu de sumar $1 + 6$ i, per tant, us correspon el número 7. Si heu nascut el dia 9, us correspon el número 9.

1 Sempre t'agrada ser el primer i mai en tens prou: ets ambiciós.

2 Qualsevol situació t'espanta: ets un poruc i, quan pots, toques el dos!

3 On en mengen dos en mengen tres. Ets altruista i la teva divisa podria ser "compartir és estimar".

4 Ets humil: no et falta de res, però mai presumeixes del que tens.

5 Si en pots pagar quatre, no en pagaràs cinc! Ets una mica garrepa, tot i que ho intentes dissimular.

6 Quan es tracta de menjar, sempre tens un sis o un as: ets un llepafils i mai trobes res prou bo!

7 A les 7 del matí ja estàs en marxa: ets un pencaire acabat!

8 Cantés els vuits i els nous a tothom. Ets una mica malcarat, però no tens mal cor!

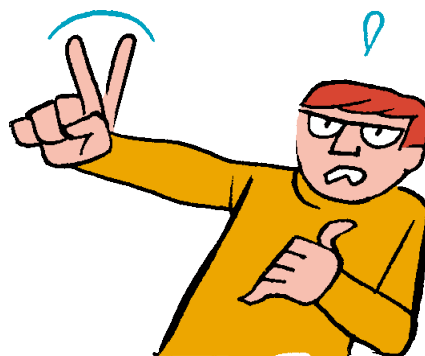
9 Quan aprens un idioma nou, no tens cap problema: ets espavilat!

10 Tens un humor de 10! Ets molt trempat i sempre estàs somrient!

11 T'agrada presumir del que ets i del que tens: ets bastant fatxenda.

Jo no hi estic d'acord, perquè no soc gens fatxenda. Soc més aviat una persona discreta.

E. Estàs d'acord amb el que diu el teu número sobre la teva personalitat? Quins altres adjectiu et descriuen? Parla'n amb un company.

Els colors de les llengües

A. Llegeix els següents tòpics i digues si hi estàs d'acord. Coneixes altres tòpics relacionats amb les llengües? Parla'n amb un company.

No considero que l'alemany soni dur.

L'italià és molt dolç.

El xinès és una llengua musical.

L'alemany sona molt dur.

El francès és una llengua per parlar d'amor.

L'anglès és la llengua dels negocis.

El català és una llengua sorprenent.

L'èuscar és molt difícil.

B. Llegeix els textos de tres testimonis que expliquen quines llengües parlen i subratlla amb qui i en quines situacions parlen cada llengua. T'identifiques amb algun d'ells? Parla'n amb un company.

Soc andalús i parlo en castellà amb els meus pares i els meus germans. Solc parlar català amb la meva parella i la seva família, que són de Barcelona, i a la feina barrejo totes dues llengües, depenent de la situació. També parlo totes dues llengües amb els meus fills: no sé quan ni com canviem de llengua, però és així! És curiós, perquè la meva dona diu que si parlem de futbol, per exemple, sempre parlem en català, però si comentem alguna cosa del dia a dia, ho fem en castellà!

Vaig néixer a Andorra i, per tant, sempre parlo català a casa i amb els amics. Ara bé, a la feina acostumo a parlar francès, ja que treballo per a una companyia francesa. Al principi em costava una mica canviar el xip: és creuar la porta de l'oficina i ja parlem sempre en francès. Ah, i ara estudio portuguès perquè he començat a sortir amb una noia d'origen portuguès. Però de moment parlem en català perquè ella ja va néixer a Andorra. Ara per ara només parlo portuguès amb el propietari del bar de sota de casa, que és d'un poble de Portugal.

Soc romanesa, però fa cinc anys que visc a Castelló. Amb els meus fills parlo romanès i, de tant en tant, un poquet de valencià, normalment quan fem els deures de l'escola. Intente parlar valencià quan vaig a comprar a les botigues del barri, amb les mestres de l'escola, amb els veïns... A la feina es parlen moltes llengües perquè treballo en un restaurant de la costa, però amb els companys parlo castellà i valencià. També parlo romanès amb alguns coneguts romanesos quan vaig a l'església ortodoxa: el sermó es fa en romanès i m'agrada portar-hi els meus fills, perquè així senten la seua llengua materna fora de casa.

C. Escolta tres persones que expliquen la relació que hi ha entre les llengües que parlen, les parts del cos i els colors, i escriu el nom de la persona sota la il·lustració corresponent. Compara el resultat amb el d'un company.

D. Pensa en les llengües que parles, entens, has estudiat, etc. i la relació que hi tens. Fes un dibuix com el de l'activitat anterior i relaciona cada llengua amb una part del cos i pinta-la d'un color. Presenta el dibuix als companys i explica'l.

Una llengua, una cultura

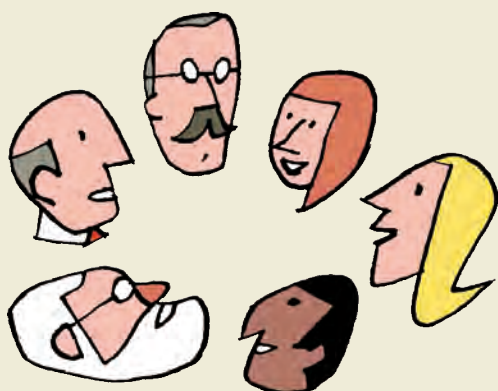
HE POGUT SEGUIR UNA SÈRIE EN CATALÀ.

A. A banda de la llengua, què t'ha aportat aprendre català? Què t'ha sorprès i no oblidaràs mai de la cultura catalana? Parla'n amb un company.

B. Fes el test per veure què saps sobre la llengua i la cultura catalanes i compara les teves respostes amb les d'un company. Després, llegiu els resultats del test i digueu si hi ha aspectes que hauríeu de millorar.

Ets un crac de la cultura catalana? Comprova-ho fent el TEST!

- Quina és la televisió pública de les Illes Balears?
  - a. À punt.
  - b. IB3.
  - c. TV3.
- Qui va ser l'arquitecte de l'edifici Walden 7?
  - a. Ricard Bofill.
  - b. Puig i Cadafalch.
  - c. Rafael Guastavino.
- Quina d'aquestes tècniques és Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat segons la UNESCO?
  - a. La forja.
  - b. El trencadís.
  - c. La pedra en sec.
- Si sentim la paraula **espill**, som a...
  - a. Barcelona.
  - b. Alacant.
  - c. Girona.
- Quina d'aquestes expressions **no** s'usa per prevenir-se contra la mala sort?
  - a. Tocar fang.
  - b. Tocar ferro.
  - c. Tocar fusta.
- Què diries al teu company de pis?
  - a. Com el podem ajudar, senyor Martí?
  - b. Pep, pots ajudar-me?
  - c. Vol que li truqui més tard?
- Si es mor algú, què **no** has de dir a un familiar seu?
  - a. Ho sento molt.
  - b. No t'hi amoïnis.
  - c. T'acompanyo en el sentiment.
- Mari Pepa Colomer va ser...
  - a. l'autora de *Mirall trencat*.
  - b. la primera aviadora catalana.
  - c. una mestra republicana.

PUC PARTICIPAR EN CATALÀ
EN LES REUNIONS DE VEÏNS.

ENTENC LES CIRCULARS DE
L'ESCOLA DELS MEUS FILLS.

HE LLEGIT AUTORS CATALANS
EN LA SEVA LLENGUA ORIGINAL.

9. On s'acostuma a fer el millor arròs del senyoret?

- a. Al País Valencià.
- b. A Andorra.
- c. A l'Alguer.

10. En quin d'aquests països **no** es parla català?

- a. Itàlia.
- b. França.
- c. Alemanya.

11. On es va instal·lar una colònia de *hippies* durant els anys 70?

- a. A Menorca.
- b. A les Pitiüses.
- c. A Mallorca.

12. Quina definició de **fer el vermut** és més completa?

- a. Beure una beguda alcohòlica abans de dinar.
- b. Seure en una terrassa d'un bar a prendre el sol.
- c. Fer un àpat molt lleuger abans de dinar amb amics o família.

13. Als territoris de parla catalana es parlen...

- a. al voltant de 300 llengües.
- b. menys de 100 llengües.
- c. dues llengües.

14. Quin festival se celebra al País Valencià?

- a. Trapezi.
- b. Feslloc.
- c. Festival de llegendes.

CASTORS:

Menys de 5: Comences a descobrir els aspectes de la llengua i la cultura catalanes. De segur que amb paciència i determinació arribaràs a ser-ne un as!

LLOBATONS:

Entre 5 i 8: En saps una mica, però encara queda molt de camí per recórrer. Molts ànims amb la descoberta!

RAIERS:

Entre 9 i 11: Es nota que en saps força! Tot i això, encara se t'escapen alguns conceptes. Si files una mica més prim, a la propera ho encertaràs tot!

PIONERS:

Entre 12 i 14: Segur que no t'has equivocat de nivell? Tu sí que ets un crac de la cultura catalana! Continua així!

C. Ara és el vostre torn. En parelles, escriviu tres preguntes sobre aspectes socioculturals dels Països Catalans i oferiu tres opcions de resposta, dues de les quals han de ser incorrectes. Després, intercanvieu les preguntes amb els companys.

animals

А Б В Г Д

PARTS DELS ANIMALS

Llegeix les paraules de la llista, que fan referència a parts del cos d'animals, i relaciona-les amb el dibuix corresponent. Com es diuen en la teva llengua o en alguna de les llengües que coneixes? Fes-ho amb un company.

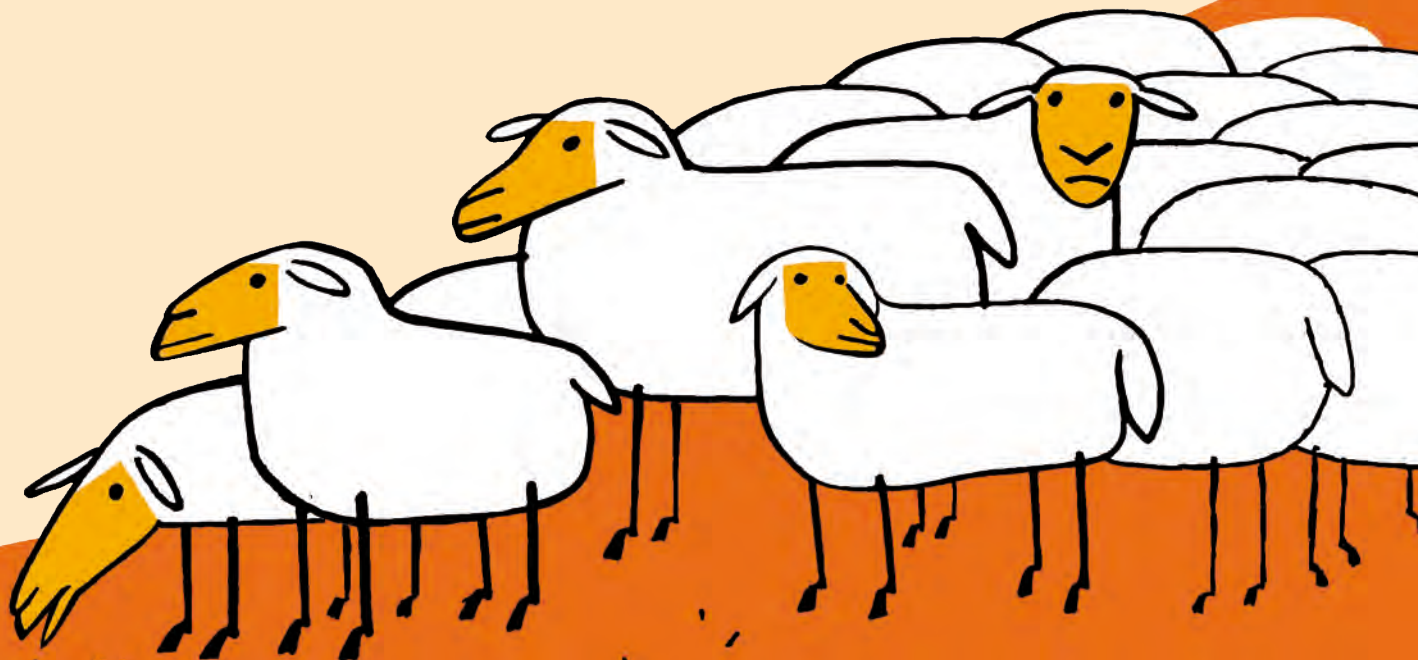

EL GOS D'ATURA

Se sol dir que el gos és el millor amic dels humans, i és que ja fa uns quants anys que s'ha anat forjant aquesta amistat. Es calcula que la domesticació del gos va ser ara fa uns cent mil anys. Des de llavors, els gossos sempre han estat els nostres companys de vida. Ara bé, a part de bons amics, també han estat i són uns treballadors excel·lents. Hi ha races més propenses a una habilitat que d'altres, però en general tots els gossos són molt hàbils si reben l'ensinistrament adequat.

El gos d'atura català és una raça de gos pròpia dels Països Catalans. És tradicionalment un gos pastor i la seva tasca és vigilar els ramats d'ovelles i cabres. És criat als Pirineus i és un descendent directe dels gossos de pastura europeus. Mesura uns 50 cm aproximadament i té una complexió atlètica. Als Països Catalans, són molt tradicionals els concursos de gossos d'atura. Un dels que té més re-

nom és el de Castellar de N'Hug, que se celebra des del 1962. Aquestes competicions pretenen avaluar el nivell d'obediència del gos i, per això, s'ha de demostrar un bon vincle entre l'animal i l'amo. Els pastors expliquen que el gos d'atura és un gos amb molta intuïció i que, en els casos en què les indicacions que rep no són clares, sap què fer, perquè segueix el seu instint.

Si bé la tasca dels gossos d'atura s'ha vinculat sempre a la ramaderia, no és l'única feina que poden fer. Gràcies al seu caràcter dòcil i amistós i al bon olfacte també se'ls ensinistra per localitzar persones extraviades o es-

pècies invasores, sobretot en terrenys muntanyosos o de difícil accés, així com per guiar persones amb alguna discapacitat.

El gos d'atura sempre ha estat molt present a la cultura catalana. Com a dada curiosa, l'any 1992 es van celebrar els Jocs Olímpics a Barcelona i el dissenyador valencià Xavier Mariscal va dissenyar la mascota de l'esdeveniment, en Cobi, un gos d'atura català d'estil cubista amb trets humans. En Cobi va protagonitzar una sèrie de dibuixos animats i es va fer molt popular entre petits i grans.

1. En grups. Hi ha altres països al món que tinguin alguna tradició semblant a la dels concursos de gossos d'atura? Busqueu-ne informació i compartiu-la amb els altres grups.
2. Pensa en alguna efemèride protagonitzada per algun gos famós i explica-la als teus companys.

LA SARGANTANA

Un dels rèptils més comuns als Països Catalans i, de fet, a tota la península Ibèrica, és la sargantana. Hi ha molts tipus de sargantanes i es poden diferenciar pels diferents tons de verds, marrons i rojos que tenen a la pell. Aquest petit rèptil fa uns 15 cm de llargada des de la punta del morro fins al final de la cua. És molt fàcil veure'l en zones rocoses, marges, parets, troncs d'arbres i fins i tot en zones de conreu. Sempre que hi toqui el sol, és clar, perquè li encanta l'escalfor. Ara bé, sovint també se'l veu en indrets propers als humans com marges de carreteres o entorns urbans.

Les sargantanes no solen hibernar, però si hi ha alguna baixada de temperatura dràstica i pronunciada es resguarden durant uns dies en algun forat o escletxa fins que la temperatura es torna a normalitzar. És per aquest motiu que com més muntanyosa i freda sigui la zona, menys sargantanes hi trobarem. La seva dieta sol constar de petits insectes i aràcnids o larves. En

canvi, solen ser presa de múltiples depredadors: rèptils de dimensions més grans com els llangardaixos o les serps, aus i alguns petits mamífers, com el gat salvatge o la mostela.

A Menorca, Eivissa, Formentera i alguns petits illots de les illes Balears, la sargantana també és un animal molt arrelat, fins al punt que ja es considera un dels símbols dels territoris. Destaca la sargantana negra de l'illa de l'Aire: aquest nom tan poètic fa referència a un tipus de sargantana, possiblement d'un color més marronós (tirant a negre) que la de la península, i molt típica d'aquestes illes del Mediterrani. Però, igual que la sargantana peninsular, necessita constantment el sol per carregar piles i no li agrada gens ni el fred ni el vent. És per aquest motiu que, si la voleu veure, l'haureu d'anar a buscar a llocs ben assolellats.

Arreu dels Països Catalans hi ha un immens imaginari col·lectiu vinculat a la imatge de les sargantanes, les salamandres, els dragons, els llangardaixos i altres rèptils de la mateixa família. Coneixeu el Parc Güell de Barcelona? Allà hi ha una de les imatges més emblemàtiques de la ciutat, la del dragó o salamandra amb un recobriment fet amb la tècnica del trencadís i dissenyat per l'arquitecte Antoni Gaudí.

1. Saps quina característica té la cua de les sargantanes, dels llangardaixos i dels dragons? Parla'n amb un company.
2. En grups. Busqueu la diferència entre una sargantana, un llangardaix i un dragó. Com es diuen aquests rèptils en la vostra llengua o en alguna llengua que coneixeu?

EL RUC O ASE CATALÀ

Us han dit mai que sou més tossuts que un ruc? Creieu que és veritat que els rucs són molt tossuts? Doncs sembla que sí. Es veu que costa molt fer creure un ruc, llevat que el subornis amb menjar, sobretot rosegons de pa o verdures.

Potser no sou tossuts, però sí que, alguna vegada, us ha tocat ser l'ase dels cops. Aquesta frase feta es fa servir per definir aquella persona a qui sempre li toca el rebre. I és que, de fet, l'expressió ve del camp, de quan costava molt fer creure un ruc i se li havia de propinar algun cop de tant en tant. De fet, diuen que *a ase gemegador, carrega'l sense por*. I és que el ruc o ase català sol aparèixer en moltes expressions de la llengua catalana perquè és segurament l'animal més icònic dels Països Catalans. Segur que us deveu haver adonat que hi ha molts cotxes que duen un adhesiu amb la silueta d'aquest animal a la part del maleter. El fet és que els catalans tenen una gran estima a aquesta raça autòctona de rucs.

És tan arrelat que popularment es diu que de Joseps, Joans i ases n'hi ha a totes les cases. De Joseps i Joans segurament sí, ja que són noms molt tradicionals, però malauradament d'ases no en queden gaires. Antigament la població de rucs als Països Catalans era molt extensa perquè eren animals necessaris per a moltes tasques del camp. Són forts i robustos i, per tant, eren una molt bona eina. Heu sentit mai l'ex-

pressió *anar carregat com un ase*? Doncs vol dir literalment portar o carretejar molts paquets o objectes. No obstant això, quan es van mecanitzar molts dels processos agraris, la població de rucs es va reduir dràsticament i ara està en perill d'extinció. Afortunadament, alguns ramaders han creat granges exclusives de rucs per tal de protegir-los. Sigui com sigui, segur que reconeixereu aquests animals molt fàcilment perquè tenen el pelatge negre amb tons grisos, llevat del morro, el contorn dels ulls i la panxa, que són blancs. Els rucs catalans solen mesurar un metre i mig, aproximadament, des de les peülles fins al llom, i això els converteix en la raça més alta i corpulenta de rucs.

Ara ja ningú no us podrà dir que sou més rucs que una sabata, perquè ja domineu força el món d'aquests mamífers.

1. Coneixes altres països o ciutats que es relacionin amb la imatge d'un animal? Parla'n amb un company.
2. Al text es donen alguns exemples d'expressions i frases fetes amb la paraula ruc o ase. En grups, busqueu altres expressions que continguin aquests termes i expliqueu-les als altres grups.

EL SEITÓ, L'ALADROC O L'ANXOVA

Aquest peix de mida reduïda habita les costes del mar Mediterrani, tot i que no de manera exclusiva. És un dels peixos més nombrosos a les costes dels Països Catalans i un dels més capturats pels pescadors, també. És molt fàcil veure aquest petit peix, ja que, a més de ser molt nombrosos, es mouen en bancs i no pas gaire lluny de la civilització.

L'aladroc, el seitó o l'anxova, nom que varia segons la zona dels Països Catalans en què ens trobem, és un peix molt petit, d'uns 15 cm de llargada. Sol ser de color blau fosc o grisós, però sempre amb una banda platejada al costat.

Aquest petit peix és un producte important de la dieta mediterrània i s'aprofita per a diferents plats. Les anxoves preparades en salaó o salades són segurament les més populars, i si entrem en aquest terreny, no podem obviar les anxoves de l'Escala, a l'Empordà, segurament la marca d'anxoves més estesa dels Països Catalans. La tècnica de salar els aliments és tradicional de les terres catalanes i l'únic objectiu que persegueix és el de conservar-los en el temps. Si bé és cert que s'ha estès a casa nostra, van ser els grecs els que ens la van portar i els romans qui la van perfeccionar quan habitaven aquestes terres durant l'expansió de l'imperi. Les anxoves salades se solen menjar com a aperitiu o piscofabis, però també amb pa amb tomàquet o escalivada. També són molt típics com a aperitiu els seitons en vinagre o fregits o les anxoves en conserva.

Un altre producte que sol ser un bon company de l'anxova són les olives. Les olives farcides d'anxova o bé l'anxovada són força tradicionals a les costes mediterrànies. Per exemple, l'anxovada és una recepta típica de Cotlliure, un petit poble que es considera la porta de la Catalunya del Nord. Es tracta, bàsicament, d'una picada d'anxova amb sal, all, oli, pebre i tomàquet, i tot això untat sobre pa torrat. Una delícia de la Mediterrània.

1. En la teva cultura també es mengen les anxoves salades o l'anxovada? Quins peixos acostumes a menjar en la teva dieta? Parla'n amb un company.
2. En grups. Busqueu informació sobre els peixos que més se solen pescar a les costes del Mediterrani i quines són les receptes més conegudes per cuinar-los.

EL BOU I LA VACA

Segur que si heu passejat per camps i muntanyes dels Països Catalans us heu adonat que arreu hi ha vaques i bous. I és que aquests bovins són els més abundants del país. La vaca és la femella i el bou, el mascle. Tot i això, encara hi ha un altre nom en discòrdia: el toro, que també és un mascle però, a diferència del bou, no està castrat. Aquests mamífers són herbívors remugants, això vol dir que digereixen els aliments en dues etapes: primer se'ls empassen i després els tornen a la boca per acabar-los de mastegar bé. Deuen ser els mamífers amb les mandíbules més entrenades del món, es passen el dia rosegant!

Els bous i les vaques van ser dels primers animals que va domesticar l'ésser humà, especialment per a usos agrícoles, però també pels productes que podien oferir: llet, carn i pell. Als Països Catalans n'hi ha una quinzena de races, però les més tradicionals són la vaca bruna a Catalunya, la vaca mallorquina o menorquina a les illes Balears i la vaca alacantina al País Valencià.

1. Tal com es comenta al text, els bous i les vaques han ajudat molt l'ésser humà al llarg de la història. En grups, expliqueu quins processos agrícoles han pogut dur a terme els humans gràcies a aquests animals.
2. En grups. Busqueu el poema *La vaca cega* de Joan Maragall, llegiu-lo i expliqueu què us ha transmès la història d'aquest animal.

La imatge del bou i la vaca forma part del que s'anomena bestiar popular o festiu. Es tracta de figures de cartró que sovint es guarneixen amb focs d'artifici, corones de flors o robes elegants per ballar durant les festes populars. Cada ciutat i poble sol tenir el seu propi bestiar, però hi abunden sempre les representacions de dracs, àligues, porcs, vaques, bous o éssers mitològics. Així doncs, si gaudim de les festes tradicionals de diferents indrets, no serà difícil veure el bou de Sant Just a Barcelona, el bou Cagarnero a Terrateig, la vaca Xula a Vacarisses o la vaca Divina a Granollers. És bastant impressionant veure com aquestes bèsties s'apoderen dels carrers i de les places de les viles, i com grans i menuts gaudeixen de balls populars.

La literatura catalana també és un espai en què sovint trobem bovins. Segurament ja deveu haver sentit parlar d'en Patufet i la seva aventura a la panxa del bou. La presència d'aquests animals no es limita als contes populars de tradició oral, sinó que també en trobem en l'àmbit de la poesia, amb obres com *La vaca cega* de Joan Maragall o *La vaca suïssa* de Joan Oliver i Sallarès, més conegut amb el pseudònim de Pere Quart.

És una llàstima, però l'os bru dels Pirineus es considera pràcticament extingit. Anys enrere, aquest mamífer de grans dimensions habitava els boscos dels Països Catalans, però la caça va fer-ne reduir molt la població i ara els pocs que queden són als Pirineus. Ara bé, l'any 2014 es va iniciar un projecte que pretén contribuir a la conservació de l'espècie per assegurar-ne el futur. En aquest sentit, una dada més optimista és que recentment s'ha detectat un creixement en la població d'aquest mamífer.

L'os bru dels Pirineus té un pelatge força clar i no és pas, ni de bon tros, una de les espècies d'ossos més grosses que existeixen. Mesura entre 150 i 210 cm i pot arribar a pesar uns 250 kg. A més, té una esperança de vida d'uns 40 anys. És un animal omnívor, però sol preferir els vegetals. I sabeu aquell mite de la mel i els ossos? Doncs no és cap mite, els encanta el dolç i, per tant, la mel. A més, no tenen predadors naturals, més enllà de l'ésser humà, el qual, segurament, ja els ha fet prou mal.

S'ha especulat força que l'os podria haver estat un dels primers déus a ser adorat pels prehistòrics als Països Catalans. Així ho demostren algunes representacions pictòriques que s'han trobat en algunes coves dels Pirineus orientals. Alguns historiadors apunten que l'os hauria pogut ser el primer déu i l'ossa, la deessa mare. És per això que hi ha moltes poblacions pirinenques que celebren una festivitat per homenatjar aquest animal. La Festa de l'Os és força estesa i se celebra a diferents pobles, però segurament una de les més populars és la de Sant Llorenç de Cerdans. La festa s'emmarca dins les festivitats del Carnaval i representa el despertar de l'os després del període d'hibernació. Se celebra el diumenge de Carnaval. Aquell dia, un home es disfressa d'os i és perseguit per un grup de caçadors. Al llarg de tot el dia es duu a terme aquesta batuda per tot el poble i a cada carrer o plaça hi ha un espectacle diferent: música de flabiols, balls tradicionals, representacions teatrals, entre molts d'altres. La jornada culmina al capvespre. Després que l'os n'hagi viscut de tots colors, els caçadors aconseguen capturar-lo, li lleven la pell i l'os es converteix en un humà. Aquest moment se celebra ballant sardanes i cantant *Muntanyes del Canigó*.

1. En grups. Busqueu informació sobre el projecte PiroLife per protegir l'os bru i comenteu què us sembla la proposta. Coneixeu altres animals en perill d'extinció?
2. En grups. Busqueu informació sobre la Festa de l'Os de Sant Llorenç de Cerdans i, amb l'ajuda d'un mapa, ubiqueu tots els carrers i places de la vila pels quals circula la corrua i esmenteu quin espectacle s'hi fa en cada cas.

EL CARAGOL

El caragol o cargol va arribar a la terra procedent del mar. És un mol·lusc que per evolució va desenvolupar un pulmó i això li va permetre respirar. Al cap hi té quatre banyes: les dues més petites són per al tacte i a l'extrem de les dues més grosses hi té els ulls. I, per sobre de tot, aquest animaló és molt apreciat en l'àmbit gastronòmic, almenys als Països Catalans.

El caragol és un aliment molt típic de la gastronomia dels Països Catalans. Per Sant Marc, en alguns llocs de Mallorca, és el plat estrella. I a la Catalunya del Nord també tenen unes receptes pròpies per cuinar-lo, així com a València. Una de les festes gastronòmiques més rellevants a Catalunya és l'Aplec del Caragol de Lleida, segurament l'esdeveniment més important de professionals de la gastronomia del caragol. Se celebra anualment cada mes de maig al parc dels Camps Elisis. La tradició es va iniciar l'any 1980 quan un grup de restauradors de la capital del Segrià va organitzar un esdeveniment per promocionar la gastronomia de l'indret. Aquell mateix dia es van reunir una vintena de colles a la riba del riu Segre per celebrar-hi una caragolada. Ambdós grups van demanar la col·laboració i l'autorització de la Paeria, l'Ajuntament de Lleida, per unir les dues iniciatives sota un sol esdeveniment. Actualment, és una de les festes gastronòmiques més multitudinàries que any rere any reuneix més d'un centenar de colles i professionals de la gastronomia vinguts d'arreu dels territoris catalans.

I, és clar, als Països Catalans no es pot parlar del caragol sense mínimament taral·lejar la cançó popular del *Caragol, treu banya*. És una cançó infantil que acostumen a cantar els més menuts quan troben un caragol i el volen fer sortir de la closca. De fet, als caragols se'ls ha dedicat tot de cançons i dites perquè es creu que són símbol de bona astrugància. Per exemple, es diu que a qui menja caragols per Sant Joan, no li faltaran diners en cap moment de l'any, i també es creu que la bava que deixen els caragols pot curar diferents malalties. Qui no ha sentit mai parlar de les virtuts de les baves de caragol i de llimac per a la pell?

1. En grups. Comenteu si heu anat mai a buscar caragols. Quan hi heu anat i què n'heu fet, després, dels caragols? Si no hi heu anat mai, coneixeu algú que hi hagi anat?
2. En grups. Busqueu a internet la cançó *Caragol, treu banya* i escriviu-ne la lletra. Després traduïu-la en la vostra llengua o en alguna de les llengües que coneixeu.

accentuació

- Les paraules acostumen a tenir només una síl·laba tònica, que es pronuncia amb més força; totes les altres són àtones. Si les paraules porten accent gràfic, l'accent sempre va sobre la vocal tònica, d'acord amb les normes d'ortografia.
- L'accent pot ser agut / tancat (´) o bé greu / obert (˘). Si la vocal **a** porta accent, sempre és obert: **à**. Si les vocals **i** i **u** porten accent, sempre és tancat: **í**, **ú**. Les vocals **e** i **o** poden portar accent obert **è**, **ò** (pronunciació més oberta) i accent tancat **é**, **ó** (pronunciació més tancada).

- Segons la síl·laba tònica diem que les paraules són:

agudes, si la síl·laba tònica és l'última: **ca-fè**, **par-lar**

planes, si la síl·laba tònica és la penúltima: **se-mà-for**, **lli-bre**

esdrúixoles, si la síl·laba tònica és l'antepenúltima: **mú-si-ca**, **Síl-vi-a**

- Les paraules **agudes** s'accentuen si acaben en:

a	anirà	as	aniràs	en	apren, encén
e	cafè, també	es	francès, només	in	Dublín
i	camí	is	pastís		
o	allò, camió	os	arròs, famós		
u	oportú	us	andalús		

- Les paraules **planes** s'accentuen si no acaben en cap de les dotze terminacions anteriors: **plàstic, èxit, néixer, teníem, bròquil, córrer, públic, exàmens**. I no s'accentuen si acaben en alguna de les dotze terminacions anteriors: **teoria, sucre, examen...** Sí que s'accentuen, però, si acaben en una vocal que forma diftong: **volíeu, cantàveu, fèssiu...**

- Les paraules **esdrúixoles** s'accentuen totes: **pàgina, Suècia, església, íntima, Antònia, fórmula, última...**

- Les paraules que tenen una sola síl·laba no s'accentuen, tret de: **bé** (adverbi, conjunció i interjecció; nom masculí, plural **béns**), **déu** (nom masculí, plural **déus**), **és** (3a persona singular del present d'indicatiu del verb *ser*), **mà** (el plural, *mans*, no porta accent diacrític), **més** (adverbi, quantitatiu i nom

masculí), **món** (el plural, *mons*, no porta accent), **pèl** (nom, plural **pèls**), **què** (relatiu, interrogatiu i exclamatiu; nom masculí, plural **quès**), **sé** (3a persona del singular del present d'indicatiu del verb *saber*), **sí** (adverbi afirmatiu; nom masculí 'afirmació', plural **sís**), **sòl** (nom 'terreny', plural **sòls**), **són** (3a persona plural del present d'indicatiu del verb *ser*), **té** (3a persona singular del present d'indicatiu i segona de l'imperatiu del verb *tenir*), **ús** (nom masculí, 'utilització'; el plural, *usos*, no porta accent) i **vós** (pronomen tònic de tractament), perquè són paraules que també existeixen sense accent amb significat diferent.

- Els compostos i els derivats de les paraules que porten accent diacrític no porten accent: **adeu, adeu-siau, rodamon, entresol...** Sí que en porten, però, els que s'escriuen amb guionet: **déu-n'hi-do, pèl-roja...**

dièresi

- La dièresi és un signe gràfic que només va sobre la **i** (**ï**) i la **u** (**ü**).

- La dièresi s'utilitza: Quan cal que la **u**, després de **g-** o **q-**, es pronunciï en els conjunts **-qüe, -qüi, -güe, -güi**: **qüestió, aigües, obliquïtat, pingüí...**

Quan la **i** dels diftongs decreixents **ai, ei, ii, oi, ui** cal que formi una síl·laba independent, però no es pot accentuar d'acord amb les regles d'accentuació: **agraïm, veïna, canviï, oïda, Suïssa...**

Quan la **i** entre dues vocals cal que formi una síl·laba independent, però no es pot accentuar d'acord amb les regles d'accentuació: **agraïa, conduïes, obeïen...**

En paraules com: **agraïment, aïllar, aïllament, amoïnar, arruïnar, assiduïtat, continuïtat, diürètic, ensaïmada, esfereïdor, fluïdesa, genuïnament, heterogeneïtat, intuïció, posseïdor, suïcidi, traïdor...**

- No s'ha de posar dièresi en els casos següents:

Sobre la **i** de les terminacions **-air**, **-eir**, **-uir** dels infinitius: *agrair*, *obeir*, *conduir*... Tampoc porten dièresi els gerundis, els futurs i els condicionals d'aquests mateixos verbs: *agraint*, *agrairé*, *agrairia*...

En les paraules compostes amb els prefixos **anti-**, **auto-**, **co-**, **contra-**: *antiinflamatori*, *autoinjecció*, *coincidència*, *contraindicació*...

En les paraules acabades amb els sufixos **-isme** i **-ista**: *arcaisme*, *altruista*, *egoisme*, *egoista*...

adjectius: gènere i nombre

singular		plural	
masculí	femení	masculí	femení
	-a	-s	-es
sincer	sincera	sincers	sinceres
-e	-a	-s	-es
còmode	còmoda	còmodes	còmodes
culte	culta	cultes	cultes
-o	-a	-s	-es
fondo	fonda	fondos	fondes
-eu	-ea	-s	-ees
uropeu	uropea	uropeus	uropees
-c	-ca / -ga	-s	-ques / -gues
simpàtic	simpàtica	simpàtics	simpàtiques
noruec	noruega	noruecs	noruegues
-t	-ta / -da	-s	-tes / -des
obert	oberta	oberts	obertes
divertit	divertida	divertits	divertides
-à, -è, -í, -ó, -ú	-ana, -ena, -ina, -ona, -una	-ans, -ens, -ins, -ons, -uns	-anes, -enes, -ines, -ones, -unes
català	catalana	catalans	catalanes
setè	setena	setens	setenes
argentí	argentina	argentins	argentines
rodó	rodona	rodons	rodones
comú	comuna	comuns	comunes
-u	-va	-s	-ves
actiu	activa	actius	actives
vocal accentuada +s	-esa / -osa	-esos / -osos	-eses / -oses
compromès	compromesa	compromesos	compromeses
seriós	seriosa	seriosos	serioses
-s	-a / -sa	-os / -sos	-es / -ses
gris	grisa	grisos	grises
ros	rossa	rossos	rosses
-sc	-a	-os	-ques
fresc	fresca	frescos	fresques

-ç	-a	-os	-ces
dolç	dolça	dolços	dolces
-x / -ix	-a	-os	-es
complex	complexa	complexos	complexes
flux	fluixa	fluxos	fluxes
-tx	-a	-os	-es
gavatx	gavatxa	gavatxos	gavatxes
-st	-a	-os	-es
trist	trista	tristos	tristes
-xt	-a	-os	-es
mixt	mixta	mixtos	mixtes
-ig	-tja / -ja	-tjos / -jos	-tges / -ges
lleig	lletja	lletjos	lletges
boig	boja	bojos	boges
-i, -u àtones	vocal anterior accentuada + -ia / -ua	-s	vocal anterior accentuada + -ies / -ues
espontani	espontània	espontanis	espontànies
ingenu	ingènua	ingenus	ingènues
-l	-l·la	-s	-l·les
tranquil	tranquil·la	tranquils	tranquil·les
nul	nul·la	nuls	nul·les
-leg	-loga	-s	-gues
biòleg	biòloga	biòlegs	biòlogues
-aç / -iç / -oç		-os	-ces
audaç		audaços	audaces
feliç		feliços	felices
veloç		veloços	veloces

masculins i femenins amb la mateixa forma

singular		plural	
masculí i femení		masculí i femení	
-ble	sociable	-s	sociables
-e	alegre, jove, bilingüe	-s	alegres, joves, bilingües
-ant, -ent	tolerant, exigent	-s	tolerants, exigents
-al, -el, -il	formal, rebel, fàcil	-s	formals, rebels, fàcils
-ar, -or	particular, superior	-s	particulars, superiors
-aire	xerraire	-s	xerraires
-ista	optimista	-es	optimistes
-a	belga, rosa	-es	belgues, roses

- ▶ Els adjectius qualificatius solen acompanyar els substantius, per indicar-ne les característiques. Hi concorden en gènere i nombre. Si l'adjectiu fa referència a dos o més substantius, de gènere diferent, va en masculí plural i es recomana que el substantiu masculí sigui el més proper a l'adjectiu.

En Joan és simpàtic.

La Marta i en Joan són simpàtics.

- Normalment l'adjectiu va darrere del substantiu, però en alguns casos pot anar davant, per marcar un cert èmfasi.
*Avui he vist una pel·lícula **divertida**.*
*He vist una **magnífica** pel·lícula!*
- Quan diem el color d'un objecte podem fer servir l'adjectiu del color darrere del nom, amb el qual concorda en gènere i nombre: *jersei verd, camisa grisa, pantalons grocs, faldilles vermelles...*
- Els compostos que serveixen per designar colors amb matisos cromàtics s'escriuen separats i sense guió, i tots dos elements van en masculí singular: *camisa blau cel, faldilles blau marí, sabates marró vermellós...*

apòstrof

articles

S'apostrofen:

L'article definit el i els articles personals el, en davant de paraules que comencen per vocal o h .	<i>L'arbre, L'Albert, L'estanc, n'Esteve, L'italià, L'Ignasi, L'os, L'Òscar, L'univers, L'hàbit, L'hematoma, L'Hèctor, L'hivern, L'home, L'Hug...</i>
L'article definit la i els articles personals la, na davant de paraules que comencen per vocal o h (excepte si comencen per <i>i, u, hi, hu</i> àtones).	<i>L'abella, L'Andrea, n'Aina, L'Eulàlia, L'estaca, L'illa, L'Imma, L'ovella, n'Olga, L'ungla, L'Úrsula, L'habilitat, L'herba, L'Helena, L'hípica, L'hortalissa, L'hulla... però la història, la unilateralitat</i>
Els articles definits el, la davant de les xifres 1 i 11 .	<i>L'1 de maig, L'11 de juliol, L'11a convocatòria...</i>
Els articles definits el, la davant les sigles que comencen amb so vocàlic.	<i>L'IPC, L'IVA, L'UCI...</i>

No s'apostrofen:

L'article definit la i els articles personals la, na davant de paraules que comencen per i, u, hi, hu àtones.	<i>la italiana, la universitat, la història, la humanitat...</i>
Els articles definits el, la davant de paraules (o sigles) que comencen per i, u, hi, hu semivocàliques.	<i>el iogurt, la hiena, el iot, la iaia, el uacari, la UOC...</i>
L'article definit la davant dels noms de les lletres.	<i>la a, la ema, la ena...</i>
L'article definit la davant de la paraula una quan indica l'hora.	<i>És la una del migdia.</i>

preposició de

S'apostrofa:

Davant de paraules que comencen per vocal o h .	<i>He llegit el llibre d'història. Ha tingut un atac d'ansietat.</i>
Davant de les xifres 1 i 11 .	<i>No sabíem si parlaven d'11 milions o d'11 milió.</i>
Davant de les sigles que es pronuncien lletra per lletra i comencen per vocal.	<i>d'IBM, d'UGT...</i>
Davant de noms o títols que comencen amb article.	<i>És un article d'El Temps.</i>
Davant de topònims no catalans o no catalanitzats que comencen amb article; si el topònim és català o s'ha catalanitzat, la preposició de s'hi contrau.	<i>T'he comprat un record d'El Puerto de Santa Maria. Aquest vi és del Baix Camp. Va arribar del Caire.</i>

No s'apostrofa:

Davant de paraules que comencen per i, u, hi, hu semivocàliques.	<i>Són productes de Huelva. Fa un curs de ioga.</i>
Davant dels noms de les lletres.	<i>Davant de ema no s'hi posa ena.</i>

pronoms

S'apostrofen:

Els pronoms em, et, es, el, la, en davant del verb (o davant d'un altre pronom), si comença per vocal o h .	<i>M'he llevat a les vuit. T'escriré una postal. S'allunyen cada dia més. L'entens, el problema? L'has vista, la Maria? No n'hi ha cap.</i>
Els pronoms em, et, es, el, ens, els, en darrere del verb (o darrere d'un altre pronom), si acaba en vocal que no formi part de diftong.	<i>Dona'm la mà. Renta't la cara. Posi's crema. Agafa'l bé. Porta'ns dos plats. Torna'ls al prestatge. Prengui'n una cada dia. Deixa-me'n. Emporta-te'l.</i>

No s'apostrofen:

El pronom la davant del verb, si comença per i, u, hi, hu àtones.	<i>La pilota, la inflaré després. La torrada, la untaré amb mermelada.</i>
Els pronoms li, ho, us, hi, les .	<i>Li agrada esquiar. Dona-li la mà Ho ha dit ell. Us agafaré un entrepà. Hi he anat. Les espera a casa.</i>

cap, enlloc, gens, mai, ningú, res

- En frases interrogatives i condicionals **cap**, **enlloc**, **gens**, **mai**, **ningú** i **res** no tenen un valor pròpiament negatiu sinó un valor no específic.

Ha vingut **cap** (algun) alumne avui?

Si ve cap (algun) client, avisa'm.

Has vist el llibre **enlloc** (en algun lloc)?

Si veus el gat enlloc (en algun lloc), crida'l que vingui.

Has vist **gens de** (una mica de) simpatia en l'actitud del director?

Si tens gens de (una mica de) gana, menja't l'entrepà.

Has viscut **mai** (alguna vegada) en un altre país?

Si mai (alguna vegada) vens a Catalunya, segur que aprendràs català.

Ha vingut **ningú** (algú) aquesta tarda?

Si ve ningú (algú), que s'esperï.

Vols **res** (alguna cosa) per beure?

Si vols res (alguna cosa) per beure, a la cuina hi ha de tot.

complement directe

- El complement directe completa el significat del verb indicant la persona o cosa que rep directament l'acció del verb. Entre el verb i el complement directe en general no hi col·loquem cap preposició.

Ahir vaig veure **la meva germana**.

Ahir vaig veure **la pel·lícula**.

Ahir vaig veure **a la Maria**.

Ara bé:

- Introduïm el complement directe amb **a** quan és un pronom fort (**mi**, **tu**, **ell**, **ella**...).

A mi no m'han avisat.

El buscarem **a ell**.

- S'empra la preposició davant dels pronoms interrogatius i exclamatius, així com amb els relatius, en oracions com aquestes:

A qui ha seleccionat el jurat?

He conegut l'estudiant **a qui** va felicitar el director l'altre dia.

Van felicitar els concursants **als** quals havien criticat abans.

- També és freqüent introduir amb preposició els complements directes que són pronoms indefinits.

No he vist (**a**) ningú.

Vol convidar (**a**) tothom.

- La preposició és necessària en casos en què la seva absència provocaria una ambigüïtat perquè el complement directe es podria interpretar com a subjecte.

*Els interrogaran **a** tots.*

*El Barça serà campió si venç **al** Madrid.*

*Aquest és l'objectiu que defineix **a** la biolingüística.*

- També s'empra la preposició quan el complement directe apareix dislocat al principi o al final de l'oració.

***A** moltes persones les acomiaden sense avís previ.*

*Això els escandalitzaria, **a** molts pares.*

- Els pronoms que poden substituir el complement directe són **em**, **et**, **es**, **el**, **la**, **ens**, **us**, **els**, **les**, **ho**, **en**.

complement indirecte

- El complement indirecte fa referència al destinatari o receptor de l'acció que expressa el verb. Sempre porta la preposició **a**.

*L'Anna va dir la veritat **al seu** pare.*

*La Paula va regalar una bicicleta **al seu** nebot.*

- Els pronoms que poden substituir el complement indirecte són **em**, **et**, **es**, **li**, **ens**, **us**, **els**.

complement predicatiu

- El complement predicatiu completa el significat del verb i aporta una informació referida al subjecte o al complement directe. Utilitzem els pronoms **hi** o **en** per referir-nos a un complement predicatiu que ja hem esmentat.

- Alguns verbs (**posar-se**, **tornar-se**, **trobar-se**, **sentir-se**...) admeten tots dos pronoms: **hi** i **en**. En aquests casos, normalment s'utilitza el pronom **en** quan volem destacar el sentit quantitatiu o d'intensitat de la frase. Finalment, hi ha verbs que sempre es combinen amb **en**, com ara **fer-se** ('esdevenir') o **dir-se** ('anomenar-se').

*Em pensava que jo no em quedaria **calb** i al final m'**hi** he quedat!*

*Quan era jove no era tan **conservador**, però ara s'**hi** ha tornat.*

*El padrí no se sent gens **vell**.*

*És veritat. No se'**n** sent gens i això que ja té 97 anys.*

*El meu pare es diu **Roger**.*

*Ostres, el meu també se'**n** diu!*

*L'Olga es pensa que amb el negoci que ha obert es farà **rica** i ja t'ho dic jo que no se'**n** farà gaire.*

complement de règim preposicional

- El complement preposicional (de règim verbal, de noms o d'adjectius) sempre és introduït per una de les preposicions següents: **a, de, en, amb, per**.

*La científica **es dedica a** fer proves al laboratori.*

*El Joan és l'**encarregat de** fer tots els preparatius.*

- En els registres formals, quan el complement preposicional és introduït per les preposicions **en** o **amb**, és preferible substituir-les per la preposició **a** si darrere hi ha un infinitiu.

*La seva funció consisteix **en la tria** dels productes.*

*La seva funció consisteix **a triar** els productes.*

*Comptava **amb això**.*

*Comptava **a fer** això.*

connectors

- Els connectors enllacen oracions o elements d'una mateixa oració. Segons el tipus de relació que estableixen entre els termes enllaçats, els connectors poden ser coordinants o subordinants.
- Els **connectors coordinants** enllacen oracions independents o termes independents dins de la mateixa oració.

adversatius

- Indiquen contrast.

ara bé
mentre que
però
en canvi
no obstant això
sinó
tanmateix

*És molt bonic, **ara bé**, no és gens pràctic.*

*Tothom va venir a la festa, **mentre que** tu et vas quedar a casa.*

*És simpàtic, **però** no és gaire xerri.*

*M'agraden les maduixes, **en canvi**, no en menjo gairebé mai.*

*Ha millorat molt, **no obstant això** haurà de continuar fent recuperació.*

*No ha vingut la Lluïsa **sinó** la Maria.*

*No m'agraden gaire les novel·les que ha escrit, **tanmateix** me les he llegit totes.*

copulatiu

- Indiquen unió.

i
ni
així com
ni... ni
tant... com

*Tu cantes **i** jo toco el piano.*

*És un llibre que no és divertit **ni** interessant.*

*Han arribat les factures pagades **així com** les factures impagades.*

*No m'agrada **ni** la pizza **ni** la pasta.*

*Compraré **tant** la taula **com** les cadires.*

disjuntius

- Indiquen alternativa.

o
ni
o... o
o bé... o bé

*Vols vi **o** aigua?*

*No ha vingut **ni** ha trucat.*

***O** vens **o** et quedes?*

*T'ho dirà **o bé** la teva mare **o bé** el teu pare.*

- Els **connectors subordinants** enllacen dues o més oracions de manera que una depèn sintàcticament de l'altra.

causals

- Expressen el motiu o la causa.

perquè com que atès que ja que vist que	+ indicatiu
a força de	+ infinitiu
a causa de gràcies a arran de	+ sintagma nominal

*Sortiré a estirar les cames **perquè** fa molta estona que no em moc.*

***Com que** fa molta estona que no em moc, sortiré a estirar les cames.*

***Atès que** el director no podia anar-hi, van suspendre la reunió.*

*No li faran cap homenatge **ja que** no ho volia.*

*No presentaré el certificat **vist que** no me l'han demanat.*

*Han fet cas als treballadors **a força de** protestar cada dia.*

*No augmentaran la plantilla **a causa de** la situació econòmica de l'empresa.*

*Els embassaments són plens **gràcies a** la pluja dels darrers dies.*

*Canviaran els horaris dels bars **arran de** les protestes dels veïns.*

- No confongueu el connector **perquè** quan introdueix oracions causals, en què el verb de l'oració va en indicatiu, i quan introdueix oracions finals, en què el verb de l'oració va en subjuntiu.

*Hi poso més sal **perquè és** insípid. (causa)*

*Hi poso més sal **perquè sigui** més gustós. (finalitat)*

comparatius

- Estableixen comparacions.

com	més... que
com si	tal com
diferent de / que	tan... com
igual que / a / com	tant... com
menys... que	

Tinc un cotxe **com** el teu.

Actua **com si** fos el director.

Tenen una idea **diferent de / que** la nostra.

En Joan vesteix **igual que** en Pere.

El teu mòbil és **igual al** meu.

Li vaig fer mal, **igual com** ell me'n va fer a mi.

Tens **menys / més** seny **que** el teu germà.

Ho ha fet **tal com** li vaig dir.

La pel·lícula és **tan** interessant **com** la novel·la.

Té **tanta** gana **com** jo.

condicionals

- Expressen condició.

a condició de en cas de	+ infinitiu
a condició que en cas que excepte que només que sempre que tret que	+ subjuntiu
excepte si només si si	+ indicatiu

Et faran un descompte **a condició de** presentar el carnet de soci.

En cas d'oblidar la contrasenya, escriu un correu electrònic a la vostra oficina.

Li avançaré diners **a condició que** em faci un rebut.

En cas que m'ho haguessis demanat, t'hauria ajudat.

Excepte que hi hagi un miracle, avui no acabem.

Només que donin l'autorització, començarem els tràmits.

Pots fer abdominals, **sempre que** hagi fet exercicis d'escalfament.

Tret que ho vulguis fer tu, parlaré jo amb l'Oriol.

Estén la roba, **excepte si** plou.

Revisaran la normativa **només si** els hi obliguen.

Si arribes d'hora, truca'm.

- Correlació temporal:

	CAUSA HIPOTÈTICA	EFECTE POSSIBLE	
condicional real (Es plantegen situacions com a possiblement vertaderes.)	present d'indicatiu	present d'indicatiu	Si tinc temps, llegeixo una estona.
		futur	Si plou, ens quedarem a casa.
		imperatiu	Si tens mal de cap, pren-te una aspirina.
	perfet d'indicatiu	present d'indicatiu	Si ja ha sortit, segur que arriba a temps.
		futur	Si has menjat molt, et farà mal la panxa.
	passat perifràstic d'indicatiu	futur	Si et vas preparar, aprovaràs el test.
imperfet d'indicatiu	imperfet d'indicatiu	Cada any, si aprovava, ho celebrava amb els amics.	
	plusquamperfet d'indicatiu	imperfet d'indicatiu	Quan érem petits, si per sopar havíem menjat molt, no preniem un got de llet.
condicional irreal (Es plantegen situacions com a falses o improbables en el moment actual o en el futur.)	imperfet de subjuntiu	condicional	Si tingués temps, viatjaria més.
condicional irreal de passat (Es descriuen situacions que podien haver ocorregut en el passat, però no van ocórrer.)	plusquamperfet de subjuntiu	condicional perfet	Si li hagués dit el secret, l'hauria explicat a tothom.
		condicional	Si haguessis estudiat història, sabries la resposta.

consecutius

- Expressen conseqüència.

així doncs així és que com a conseqüència consegüentment de manera que	doncs en conseqüència per aquest fet per això per tant
--	--

Hi ha vaga de trens; **així doncs / així és que** em quedo a dormir.
 Enguany no ha plogut gaire i, **consegüentment / en conseqüència / com a conseqüència**, els embassaments són buits.
 Hem sortit d'hora de casa, **de manera que** no cal córrer.
 Les maduixes són cares? **Doncs** no en compris.
 No va justificar l'absència a la feina i, **per aquest fet**, li han obert un expedient.
 Es va enfadar amb l'Enric i, **per això / per tant**, no vindrà a la trobada.

finals

- Expressen el fi o la finalitat.

a fi de, amb l'objectiu de, per tal de, per	+ infinitiu
a fi que, amb l'objectiu que, per tal que, perquè	+ subjuntiu

Fes exercici **a fi de** muscular les cames.
 Farem una prova **amb l'objectiu d'**avaluar els alumnes.
 Moveu el coll **per tal de** relaxar-vos.
 Cada dia camina una hora **per** millorar la resistència.
A fi que ho entenguis, t'ho escriuré en un paper.

Penjaran uns cartells **amb l'objectiu que** els usuaris puguin estar informats.
 Moveu el coll **per tal que** les cervicals s'estirin.
 Aniré al mercat a comprar **perquè** no hi hagi d'anar tu.

construccions passives

- La passivització i la impersonalització són dos recursos que permeten ometre o deixar en segon terme l'agent de l'acció i posen en relleu la persona o cosa que rep l'acció.

oracions actives	oracions passives	
Es poden fer servir quan es vol posar èmfasi en el subjecte.	passives amb ser	passives pronominals
	<p>ús Es fan servir quan es vol posar èmfasi en el resultat de l'esdeveniment verbal i no en la informació sobre el subjecte de l'oració activa. El subjecte de l'oració activa pot aparèixer, opcionalment, en forma de complement agent introduït amb la preposició per. Aquesta estructura no és gaire habitual en català i sol aparèixer en registres formals.</p> <p>forma Es formen amb el verb ser conjugat en el temps i flexió de nombre i persona corresponents + participi del verb corresponent, que concorda en gènere i nombre amb el subjecte de l'oració.</p>	<p>ús Es fan servir quan no es vol fer constar el subjecte de l'oració activa, perquè no es coneix o perquè no és rellevant. És un altre tipus de construcció passiva, que és més habitual en català.</p> <p>forma Es forma amb el pronom es i el verb en veu activa, que concorda en nombre i persona amb el subjecte de l'oració.</p>
<p><i>Els veïns van reconstruir l'edifici.</i> <i>La grua ha enderrocat la torre.</i> <i>L'alcalde va inaugurar la plaça.</i> <i>Per la Festa Major els veïns decoren els balcons.</i></p>	<p><i>L'edifici va ser reconstruït (pels veïns).</i> <i>La torre ha estat enderrocada (per la grua).</i> <i>La plaça havia estat inaugurada el 1990 (per l'alcalde).</i> <i>Per la Festa Major els balcons són decorats (pels veïns).</i></p>	<p><i>Es va reconstruir l'edifici.</i> <i>La torre s'ha enderrocada.</i> <i>La plaça s'havia inaugurat abans del terratrèmol.</i> <i>Per la Festa Major es decoren els balcons.</i></p>

discurs directe i discurs indirecte

- ▶ Quan ens referim a allò que algú ha dit o que hem dit nosaltres mateixos, podem fer servir el discurs directe, repetint exactament les mateixes paraules, o bé el discurs indirecte, transmetent el sentit de les paraules.
- ▶ Quan expliquem en discurs indirecte utilitzem una primera oració amb el verb **dir** o altres de més o menys sinònims, com **assegurar, garantir, prometre, comunicar, explicar, declarar, jurar, prometre, insistir, confessar...** seguit de la conjunció **que**, que introdueix una oració amb el contingut que volem reproduir.
  - «**Menja!**»
Em va **dir que** mengés.
- ▶ Si el missatge que reproduïm és una pregunta amb un interrogatiu (què, quan, com...), fem servir el mateix interrogatiu per introduir el discurs indirecte. En aquests casos, utilitzem verbs com **preguntar, demanar, qüestionar, consultar...** en la primera oració.
  - «**Què vols menjar?**»
Em va **demanar què** volia menjar.
- ▶ Si el missatge que reproduïm és una pregunta sense interrogatiu, fem servir la conjunció **si** per introduir el discurs indirecte.
  - «**Vols menjar?**»
Em va demanar **si** volia menjar.
- ▶ Quan transmetem el contingut del missatge en discurs indirecte, és important tenir en compte la nova situació de comunicació, per adequar expressions i estructures al nou context. Això afecta diversos elements discursius: pronoms forts i febles (*jo, tu, ell, mi... em, et...*), possessius (*el meu, el seu...*), demostratius (*aquest, aquell, això, allò...*), paraules relacionades amb el temps i l'espai (*aquí, allà, avui, ahir, demà, l'endemà...*), temps i persones verbals...
  - «**Nosaltres expliquem contes.**»
Ells diuen que expliquen contes.
  - «**Agafa el meu cotxe.**»
Em va dir que **agafés el seu** cotxe.
  - «**No t'estimo.**»
Ha dit que no **l'estimava / l'estima.**

canvi de temps verbals

DISCURS DIRECTE		DISCURS INDIRECTE	
present d'indicatiu	«El príncep és babau.»	imperfet d'indicatiu	Em va dir que el príncep era babau.
		present d'indicatiu	Em va dir que el príncep és babau.
futur	«No vindré d'excursió.»	condicional	Em va dir que no vindria d'excursió.
		futur	M'ha dit que no vindrà d'excursió.
passat perifràstic d'indicatiu	«Els prínceps es van casar. »	plusquamperfet d'indicatiu	Em va dir que els prínceps s'havien casat.
		passat perifràstic d'indicatiu	Em va dir que els prínceps es van casar.
perfet d'indicatiu	«Ja he arribat. »	plusquamperfet d'indicatiu	Em va dir que ja havia arribat.
		perfet d'indicatiu	M'ha dit que ha arribat. / Em va dir que ja ha arribat.
imperfet d'indicatiu	«Al vespre jugaven a cartes. »	imperfet d'indicatiu	Em va dir que al vespre jugaven a cartes.
imperatiu (formes afirmatives i negatives)	« Torna a casa i no diguis res. »	present de subjuntiu	M'ha dit que torni a casa i no digui res.
		imperfet de subjuntiu	Em va dir que tornés a casa i no digués res.

oracions de relatiu amb antecedent

- ▶ Són oracions subordinades que fan la mateixa funció que un adjectiu, és a dir, complementen el nom. Aquest nom s'anomena antecedent.
- ▶ El pronom relatiu enllaça l'oració de relatiu amb l'oració principal, i substitueix l'antecedent.
- ▶ Hi ha dos tipus d'oracions de relatiu: especificatives i explicatives.

especificatives

- ▶ Delimiten un grup entre tots els elements que defineixen l'antecedent.
*Els ciclistes **que no estaven d'acord amb la classificació** van protestar.*
(Només van protestar els ciclistes que no estaven d'acord amb la classificació.)

explicatives

- ▶ Afegeixen una informació complementària sobre l'antecedent sense delimitar-lo. Van sempre entre comes.
*Els ciclistes, **que no estaven d'acord amb la classificació**, van protestar.*
(Van protestar tots els ciclistes.)

pronoms relatius

que	Introdueix oracions explicatives i especificatives. Els antecedents són persones i coses.	<i>Els nois, que van suspendre la prova, hauran de repetir-la.</i> <i>Els nois que van suspendre la prova hauran de repetir-la.</i>
el qual la qual els quals les quals	Només pot introduir oracions explicatives. Els antecedents són persones i coses i el relatiu hi concorda en gènere i nombre.	<i>Vam visitar una exposició d'un artista empordanès, el qual no coneixia.</i> <i>Vaig llegir una novel·la de la Solà, la qual no té gaire èxit.</i> <i>Els nois, els quals van suspendre la prova, hauran de repetir-la.</i> <i>Les obres de Miró, les quals es van exposar a Madrid, tornaran a Barcelona.</i>

oracions de relatiu sense antecedent

- ▶ Són oracions subordinades que no tenen antecedent i poden desenvolupar qualsevol de les funcions d'un substantiu. L'antecedent és genèric o es pot interpretar pel context. Les estructures que poden tenir aquestes subordinades de relatiu són: **qui**, article definit + **que** / **qui**, demostratiu + **que** / **qui**, **tothom que**.

***Qui** no té memòria ha de tenir cames.*

***Els que** / **qui** vulguin venir s'han d'identificar.*

***Aquells que** / **qui** consumeixen més vídeos a les xarxes socials solen mirar tutorials per fer qualsevol cosa.*

***Tothom que** vulgui venir podrà fer-ho.*

oracions de relatiu amb valor locatiu

- ▶ Poden anar introduïdes per **on** o bé per preposició + **què** / **el qual**, **la qual**, **els quals**, **les quals**.

*Aquest és el poble **on** / **en què** / **en el qual** va néixer l'escriptora.*

*Aquesta és la casa **on** / **en què** / **en la qual** vaig néixer.*

*Els carrers **on** / **en què** / **en els quals** es faran les obres ja estan tallats.*

*Es farà un estudi de les ciutats **on** / **en què** / **en les quals** hi ha molta contaminació.*

- ▶ S'utilitza **on** amb un valor locatiu literal. Amb altres valors (temporal, locatiu metafòric, etc.) utilitzem preposició + **què** o preposició + **el qual**, **la qual**, **els quals**, **les quals**.

*Va ser una temporada **en què** / **en la qual** tot m'anava malament.*

*Hi ha professions **en què** / **en les quals** les persones triomfen fàcilment.*

pronoms

en

- ▶ El pronom **en** pot representar el complement directe no definit.
*No tenen **proves del robatori**?*
*No, no **en** tenen.*
- ▶ El pronom **en** pot representar un sintagma introduït per la preposició **de** que fa de complement del nom o de l'adjectiu.
*No tenen **proves del robatori**?*
*No, no **en** tenen proves.*
*No tenen cap prova **del robatori**?*
*No, no **en** tenen cap prova.*
*Estàs content **de la situació**?*
*Sí que **n'**estic content.*

formes dels pronoms

	davant del verb				darrere del verb			
	el verb comença amb consonant		el verb comença amb vocal o h		el verb acaba en consonant o u		el verb acaba en vocal, excepte u	
	singular	plural	singular	plural	singular	plural	singular	plural
1a persona	em	ens	m'	ens	-me	-nos	'm	'ns
2a persona	et	us	t'	us	-te	-vos	't	-us
3a persona	es		s'		-se		's	
	el	els	l'	els	-lo	-los	'l	'ls
	la	les	l'	les	-la	-les	-la	-les
	en		n'		-ne		'n	
	ho		ho		-ho		-ho	
	li	els	li	els	-li	-los	-li	'ls
	hi		hi		-hi		-hi	

Em vaig banyar, **m'**he banyat, vaig banyar-**me**, banya'**m**; **et** vas banyar, **t'**has banyat, vas banyar-**te**, banya'**t**; **es** va banyar, **s'**ha banyat, va banyar-**se**, banyi'**s**; **el** vaig banyar, **l'**he banyat, vaig banyar-**lo**, banya'**l**; **la** vaig banyar, **l'**he banyat, vaig banyar-**la**, banya-**la**; **en** vaig regalar, **n'**he regalat, vaig regalar-**ne**, regala'**n**; **ho** vaig agafar, **ho** he agafat, vaig agafar-**ho**, agafa-**ho**; **li** vaig regalar, **li** he regalat, vaig regalar-**li**, regala-**li**; **hi** vaig anar, **hi** he anat, vaig anar-**hi**, ves-**hi**; **ens** vam banyar, **ens** hem banyat, vam banyar-**nos**, banya'**ns**; **us** vau banyar, **us** heu banyat, vaig banyar-**vos**, vaig veure-**us**; **els** vaig banyar, **els** he banyat, vaig banyar-**los**, banya'**ls**; **les** vaig banyar, **les** he banyat, vaig banyar-**les**, banya-**les**.

combinacions de pronoms

- Quan substituïm dos complements del verb, utilitzem dos pronoms junts davant o darrere del verb.

Et vas posar l'abric ahir?

*Sí que **me'l** vaig posar. / No vaig posar-**me'l**.*

Sí que em vaig posar-lo.

combinació de pronoms: em, et, es, ens, us + el, la, els, les, en, ho, hi

- Quan combinem els pronoms de complement indirecte **em, et, es, ens, us** amb els pronoms de complement directe **el, la, els, les, en, ho, hi**, posem els pronoms de complement indirecte en primer lloc.

Et va donar el llibre?

*Sí que **me'l** va donar.*

		davant del verb		darrere del verb					
		el verb comença amb consonant		el verb comença amb vocal o h		el verb acaba en consonant o u		el verb acaba en vocal, excepte u	
em	el	me'l dones	me l' ensenyes	vas donar- me'l	dona- me'l				
	la	me la dones	me l' ensenyes	vas donar- me-la	dona- me-la				
	els	me'ls dones	me'ls ensenyes	vas donar- me'ls	dona- me'ls				
	les	me les dones	me les ensenyes	vas donar- me-les	dona- me-les				
	en	me'n dones	me n' ensenyes	vas donar- me'n	dona- me'n				
	ho	m'ho dones	m'ho ensenyes	vas donar- m'ho	dona- m'ho				
	hi	m'hi duus	m'hi esperes	vas dur- m'hi	espera- m'hi				

